

Uluslararası Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi

International Journal of Humanities and Art

<http://www.trkdergisi.com>

Araştırma Makalesi / Research Article

e-ISSN:2757-6388

trk dergisi

2021

2(2):16/34

Geliş Tarihi / Receive : 16.11.2021

Kabul Tarihi / Accepted : 30.12.2021

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

A Sociological Perspective on Astrology Through Social Media During the COVID-19 Pandemic Process

Hatice GÜL

Dr., Türkiye

Dr., Turkey

e-mail: hgul11212@gmail.com

Orcid ID: 0000-0001-5905-3850

Atıf/Cite as: GÜL, Hatice (2021). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış. trk Uluslararası Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi, 2 (2). Retrieved from

<https://www.trkdergisi.com/index.php/trk/article/view/67>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından ve bir intihal programında incelenmiş intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two reviewers and in a plagiarism program and has been confirmed to be free of plagiarism.

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

Öz

COVID-19 pandemisi uzun süredir insanların maddi ve manevi dünyasında kırılmalar yaratmıştır. Sosyal yaşamın bütün yönlerini etkileyen pandemi, bireylerin gündelik pratiklerini ve manevi yaşam alanlarını derinden etkilemiştir. Türkiye’de COVID-19’un etkili olduğu dönemde astroloji de pandeminin yarattığı manevi boşluktan sızarak sosyal medyanın gündemi haline gelmiştir. Geleneksel dönemde gazetelerin fal köşelerine sıkıştırılan astroloji, modern dönemde sosyal medya ve TV programlarında kişinin geleceğine ve karakterine yönelik tahlil ve tahminlerle yükselişe geçmiştir. Birey ve toplumun geleceğinin, gökyüzündeki gezegenler ve yıldızların hareketleriyle ilişkili olduğunu öne süren astrologların pandemiyle ilgili tahminleri, sorunlarına manevi bir çözüm arayışı içinde olanların ilgisini arttırmıştır. Aralık 2019 yılında Fatih Altaylı’nın sunduğu *Teke Tek Yılbaşı Özel* programı ve bu programın konuklarından Öner Döşer ve Dinçer Güner’in COVID-19 pandemisiyle ilgili iddiaları, Türkiye’nin astroloji tarihine damgasını vuran bir sürece eşlik etmiştir. Bu program, astroloji takipçilerinin uzun bir süre etkisinde kaldığı bir dönüm noktasını başlatmıştır. Çalışmamızda popüler hale gelmiş iki astroloğun sosyal medya üzerinden sıklıkla konuşulan COVID-19 pandemisine ilişkin gelecek tahminlerine yönelik takipçi yorumlarının mevcut durumunun bir resmi verilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda söz konusu TV programı, özellikle pandeminin birey üzerinde yarattığı etkinin anlaşılması bakımından oldukça önemlidir. Nitekim pandemi sürecinin takipçiler üzerinde yarattığı manevi bir eksikliği, programa konuk olan astrologların tahminlerine sosyal medya üzerinden verilen tepkilerde açıkça görmek mümkündür. Araştırmamızda takipçi yorumlarından da anlaşılacağı üzere pandeminin etkisiyle oluşan manevi çatlakların doldurulmasında astroloji, âdeta bir telafi mekanizması haline gelmiştir. Pandemi sürecinde takipçilerin manevi eksikliklerini telafi etme ihtiyacı, onları astrolojiye ve astrologlara yönlendirmiştir. Bu anlamda araştırmamız, COVID-19 pandemisinin takipçiler üzerindeki etkilerinin astrolojik yansımalarını gözler önüne sermesi açısından ilgili literatürdeki eksikleri gidermede sosyal bilimler alanına katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Manevi Arayış, COVID-19, Sosyal Medya, Astroloji, Takipçi

A Sociological Perspective on Astrology Through Social Media During the COVID-19 Pandemic Process

Abstract

The COVID-19 pandemic has created fractures in the material and spiritual world of people for a long time. The pandemic, which affects all aspects of social life, has deeply affected the daily practices and spiritual living spaces of individuals. In the period when COVID-19 was effective in Turkey, astrology became the agenda of social media by leaking from the spiritual emptiness created by the pandemic. Astrology, which was stuck in the fortune-telling corners of the newspapers in the traditional period, has started to rise with analyzes and predictions about the future and character of the person in social media and TV programs in the modern period. Astrologers' predictions about the pandemic, which suggest that the future of individual and society is related to planets and stars movements in the sky, have increased the interest of those who are looking for a spiritual solution to their problems. The *Teke Tek Yılbaşı Özel* program presented by Fatih Altaylı in December 2019 and the claims of Öner Döşer and Dinçer Güner, the guests of this program, about the COVID-19 pandemic, accompanied a period that left its mark on the history of astrology in Turkey. This program has started a turning point where astrology followers have been influenced for a long time. In our study, it has been tried to give a picture of the current situation of the followers' comments on the future predictions of the COVID-19 pandemic, which has been frequently spoken on social media, by two astrologers who have become popular. In this context, the TV program in question is very important, especially in terms of understanding the impact of the pandemic on the individual. As a matter of fact, it is possible to clearly see a spiritual deficiency created by the pandemic process on the followers in the reactions given over social media to the predictions of the astrologers who are guests of the program. As it can be understood from the comments of the followers in our research, astrology has almost become a compensation mechanism in filling the spiritual cracks caused by the effect of the pandemic. The need to compensate for the spiritual deficiencies of the followers during the pandemic process has directed them to astrology and astrologers. In this sense, our research aimed to contribute to the field of social sciences in compensating for the deficiencies in the relevant literature in terms of revealing the astrological reflections of the effects of the COVID-19 pandemic on the followers.

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

19

Keywords: Spiritual Seeking, COVID-19, Social Media, Astrology, Follower

“Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi”
“International Journal of Humanities and Art”
[trk dergisi/2021]

e-ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:2
Sayı/Issue:2

Hatice GÜL

Giriş

Astroloji günümüzde sosyal medya ve TV programları yoluyla neredeyse her bireyin yaşamsal alanlarını renklendirmektedir. Astroloji ile ilgili astrologların ortaya koyduğu iddiaların başında astrolojinin bilimsel yönünün olmasıdır. Bu iddialarını kanıtlamak için astrologlar birtakım çalışmalara girişmişlerdir. Buna karşılık bilim insanları, astrologların çalışmalarının metodolojik olarak sorunlu ve bilimin standartlarından uzak olduğu yönünde, astrolojinin geçersiz tezlere sahip olduğunu kanıtlamak için bazı çalışmalar yapmışlardır. Uyar'ın (2016: 51) da belirttiği gibi Türkiye'de astrolojinin popülerliğine rağmen astrolojinin bilimsel yönünün olmadığı medyada dile getirilmemektedir. Astrolojinin sosyal ağlar ve magazin basınında kapsadığı alanın büyüklüğüne rağmen Türk halkının astrolojiye verdiği öneme dair çalışmalar yoktur. Ancak astrologların sosyal medya ve TV programlarını kullanarak kitlelere yönelik geleceğe dair manipüle edici söylemleri toplumları etkisi altına almaya devam etmektedir.

İnsanlar kadim dönemden beri afet, salgın, savaş ve kişisel problemler karşısında çaresiz kaldıkları durumlarda manevi bir arayışın içerisine girmişlerdir. Özellikle son yıllarda bu arayışları sosyal medya takipçilerinin astroloji ile ilgili görüş ve beklentilerinde görmek mümkündür. Astrolojinin manevi arayışların bir parçası haline geldiği günümüzde, bu gerçeği göz ardı etmek neredeyse imkânsız hale gelmektedir. Astrolojik tahminlerin veya iddiaların boyutu, beklenti ve sorunlarına bir çözüm arayışı içinde olanları astrologlara yönlendirmektedir. Arayış içinde olanlar, astrologların öngörülerinden kendi yaşamlarına uygun olanı alıp kişisel beklenti içine girmektedirler. Astrolojik bir ifadeyle, arayış içinde olanlar gökyüzünde transit halinde olan gezegenlerin, doğum esnasındaki natal haritalarına yaptığı olumlu açılardan fayda beklemektedirler.

Astrolojinin modern dünyada katettiği yol, geleneksel döneme kıyasla daha görünür hale gelmiştir. Geleneksel dönemde ön planda olmayan astroloji, modern dönemde insanların yaşam alanlarıyla iç içe geçmiştir. Esasen bu durum modernlikle birlikte yaygınlaşan maneviyat arayışları ile yakından ilgilidir. Modernleşmeyle birlikte maneviyat arayışları, yeni yaşam tarzlarının pratiğe sokulmasına yol açmıştır (Gül, 2020: 259). Geleneksel dönemde bu maneviyatı sağlayacak etkenler dinî bir temel etrafında kümelenmişken modern dönemde manevi arayışların yönü değişmiştir. Astroloji din dışı arayışların ilgi odağı haline gelirken geleneksel dönemde varlığını sürdürdüğü mecranın boyutu genişlemiştir. Astroloji geleneksel dönemde en fazla gazetelerin köşe sayfalarında yer alabilmiştir. Ancak zamanla manevi arayışların, değişen sosyokültürel şartlara göre çeşitliliği artmış, astroloji özellikle COVID-19 döneminde manevi bir arayış olarak gelebileceği en iyi noktaya gelmiştir. Astrologlar, muhafazakâr kesimin ilgisini çekmek için dinî terim ve metinleri de kullanarak hitap edecekleri kitleleri genişletme çabasına girişmişlerdir. Böylelikle dinî nitelikteki

"Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi"
"International Journal of Humanities and Art"
[trk dergisi/2021]

e-ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:2
Sayı/Issue:2

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

metinlerin de kullanıma açılması ve tekrarlanmasıyla kişiye fayda sağlayacağı umulan esmalar ve pozitif olumlamalar, gökyüzündeki gezegenlerin olumsuz enerjileriyle baş etmenin araçları haline gelmiştir. Günümüzde insanî sorunların geldiği doruk noktada; astrologlar gelecekle ilgili öngörülerıyla insanlara, yaşamlarında bir farkındalık yaratma ve kendi kaderlerini yönetme seçeneği sunarak manevi bir rehberlik hizmeti vermektedirler (<https://www.youtube.com/watch?v=xfNhcGA3zCw>, 2020, 27 Eylül), (<https://www.youtube.com/watch?v=u17v6gTkCNI>, 2021, 23 Şubat).

Bu araştırma popüler hale gelmiş astrologların, pandeminin yarattığı manevi boşluğu doldurmadaki etkilerini anlamayı amaçlamıştır. Bunun için Fatih Altaylı'nın Aralık 2019'da *Teke Tek Yılbaşı Özel* programı ve bu programa konuk olan astrologlardan Dinçer Güner ve Öner Döşer'in COVID-19 pandemi süreciyle ilgili 2020 yılına yönelik tahminleri ve bu tahminlere yönelik sosyal medya üzerinden takipçilerin verdikleri tepkiler inceleme konusu yapılmıştır. Ayrıca ünlü astrologlardan Şenay Devi'nin Eylül 2020 tarihindeki Youtube videosunda yer alan takipçi yorumları da değerlendirilmeye alınmıştır. Buradaki amacımız astrolojinin geldiği noktayı sosyal medya ve takipçi yorumları aracılığıyla ortaya koyabilmektir. Çalışmamızda takipçi yorumları arasından araştırmaya yeterli ve nitelikli veriyi sağlayabilecek sayıda yorumlara yer verilmiştir. Türkiye'de astrolojiye yönelik bilimsel çalışmaların az olmasından dolayı araştırmamız, bu alanındaki eksikliğin giderilmesi yönünde sosyal bilimler disiplinlerine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Umut Arayışlarında Cezbedici Gizem: Astroloji

Astroloji gök cisimlerinin gökyüzündeki konumlarının, toplum ve birey yaşamını etkilediğini ileri süren ve gök cisimlerinin hareketlerinin gözlenmesinden yola çıkarak geleceğe yönelik bilgileri ortaya koyan bir sözde bilimdir (Jerome, 2009; Popper, 2002; Thagard, 1978). Thagard'a (1988) göre sözde bilim, tesadüflere dayalı benzerlikler üzerinden hareket eder, kendisini ampirik hususlara bağlamaz ve yetersiz hipotez içeren karmaşık teoriler üreterek, kuram ve uygulamalarda sabit kalmaktadır. Çoğu bilim adamı astrolojinin sözde bilim olduğu konusunda ortak görüşe sahip olmasına rağmen bu iddialarının nedenlerine dair ifadeleri birbirinden farklılık gösterir. Popper (2002) astrolojinin yanlışlanabilir ve test edilebilir argümanlara sahip olamadığı için bir bilim dalı olarak kabul edilemeyeceğini belirtir. Kuhn ise (akt. Öztürk, 2012: 173-191) astrolojinin bir sözde bilim olduğunu söyler, bunun nedenini ise doğrulanabilir veya yanlışlanabilir önermelere sahip olmamasına değil çözeceği bir bulmacanın olmamasına bağlar. Jerome'a (1973: 121-130) göre astroloji büyü temellidir ve okült bilimler içinde en bilimsel olarak görünendir. Astrologlar

Hatice GÜL

horoskoplarını, yıldızların ve gezegenlerin gökyüzündeki konumlarına göre oluşturur ve bu işlemler astrolojinin bilimsel gibi görünmesini sağlar. Astroloji bu özelliğini koruduğu için bilimin alanına giremez. Adorno'ya göre (akt. Rigel ve Dursun, 2015: 239) astroloji, ikincil batıl inançtır. Gizlilik ve büyücülüğü içeren batıl inançların, çağdaş toplumlarda dolaşıma sokulmasıyla kurumsallaşması ve nesneleşmiş halidir. Dolayısıyla bilim olarak kabul edilmesinin imkânı yoktur. Bunge (1984: 36-46) ise bilim ve sözdebilimi, 'inanç sahası' ve 'araştırma sahası' olarak iki ayrı kategoriye ayırmıştır. Ona göre sözdebilimler, dinler ve politik ideolojiler gibi inanç sahasında bulunmaktadır. Böylelikle astroloji de sözdebilimin bir alanı olarak inanç sahasına girmektedir.

Astrolojiyi yorumlayan veya uygulayan, bir başka deyişle gezegenlerin ve yıldızların, toplumun ve bireyin dünyevi olayları üzerindeki etkilerini yorumlayan; onların kaderleri hakkında bilgi vererek yaşamın her yönü için öngörülerde bulunan kişiye astrolog denir (Uyar, 2016: 52; Cilacı, 1997: 37). Astrologlar geçmiş ve geleceğe ilişkin gökyüzü haritalarını kullanarak birtakım argümanlar üretirler. Bunlardan Post hoc argümanlar peş peşe gerçekleşen iki olay arasında bir delil sunmadan, kronolojik bir ilişkiye yani öncelik ve sonralık ilişkisine dayanarak bir sebep sonuç ilişkisi inşa eden argümanlardır (Damer, 2009: 180). Gökyüzündeki birtakım hareketlerden yola çıkarak astrologların yeryüzündeki meydana gelen olaylar arasında kurguladıkları sebep sonuç ilişkileri bu tip argümanlar grubuna girmektedir. Bir diğer argüman olan Ad hoc argümanlar ise iki olay arasında mutlak bir ilişkinin bulunduğu yönündeki ısrarlı inancını sürdüren birinin, böyle bir ilişkinin bulunmadığı yönündeki bir iddiaya karşılık argümanını savunmak ve korumak için ürettiği kurtarıcı argümanlardır (Bennett, 2015'ten akt. Uyar, 2016: 52). Örneğin, sosyal medyada gündeme gelen, tarihteki ilk seri katil Ted Bundy'nin doğum haritası astroloji öğrencilerine sıklıkla okutulmaktadır. Bundy'nin kamusal tanınırlık ve statüsünü gösteren onuncu evine Kuzey Ay Düğümü'nün¹ yerleşmesi, harita sahibi Bundy'e genellikle olumlu anlamda daha iyi tanınırlık, statü ve saygınlık vermesi beklenilir. Ancak Bundy'nin onuncu evine düşen Kuzey Ay Düğümü'nün ifade ettiği anlamlar; iyi anlamda şöhretli biri yerine, "kötü şöhret, kötü itibar, gözden düşme" gibi olumsuz olarak değerlendirilen Güney Ay Düğümü'nün ifade ettiği anlama dönüşmüştür. Dolayısıyla Bundy'nin onuncu evinde Kuzey Ay Düğümü olmasına rağmen anlamı, Güney Ay Düğümü'nün anlam içeriğiyle yer değiştirmiştir. Bu durumda astrologlar, iddialarını kanıtlamak için "kamusal alanda itibar, tanınma, iyi şöhret" gibi olumlu anlamlara gelebilecek Kuzey

¹ Kuzey Ay Düğümü, kişinin bu dünyada gitmesi gereken yerdir. Jüpiter gezegeni gibi olumlu etkileri barındırır. Güney Ay Düğümü ise geçmiş hayatlarla ilgilidir. Bu hayatta gidilmemesi gereken yerdir. Astrolojide olumsuz etkileri olan Satürn gezegenine benzetilir.

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

Ay Düğümü'nün etkisini göz ardı ederek, Bundy'nin doğum haritasını yorumlarken, "Güney Ay Düğümü'nün bulunduğu evde gezegen yığılmasının mevcut olduğu"² türündeki açıklamaları kurtarıcı argüman grubuna girmektedir (<http://niluferden.com/2019/01/31/ted-bundy-astrolojik-ve-karmik-analiz/>, 2019, 31 Ocak).

Astrologlar genelde popüler kişilerin haritalarından yola çıkarak doğum haritalarını yorumlarlar (<https://astrolojiokulu.com/tr/hz-muhammed-in-muhtesem-dogum-haritasi>, 2013, 9 Temmuz). Nitekim göz önünde bulunan insanların hayatları, göz önünde bulunmayanlara göre daha çok ortadır ve daha çok argüman sağlamaktadır. Kurtarıcı argümanlar, sınırsız sayıdadır. Gezegenler, sabit yıldızlar, bunların kendi aralarındaki açıları, en nihayetinde harita sahibinin harita üzerindeki potansiyeli gibi durumlar, kurtarıcı argümanın temel araçlarıdır. Doğum (natal) haritalarındaki gezegenlerin kendi aralarındaki açılarının kötü yerleşimlerine rağmen harita sahipleri, bu dünyada güzel şeyler yaşamış veya başarabilmişse; astrologlar için "harita sahipleri, haritasını iyileştirmiştir" demektir (<https://nurgulduzenli.com/astroloji-haritasi-iyilestirme/>, 2021, 13 Ocak). Aynı şekilde gezegenler arasındaki açıların olumlu yerleşimlerine rağmen harita sahipleri, bu dünyada olumsuz şeyler yaşamış ise bu durum harita sahibi için "haritasını iyi kullanamamış" tarzındaki açıklamalarla ifade edilir. Astrologlar bu tür durumlar için kurtarıcı bir argüman bulma konusunda güçlük çekmemektedirler. Esasen bu gibi örnekler çoğaltılabilir (<http://www.sukarakus.com/astroloji-makaleleri/cocugunuzun-meslek-seciminde-astroloji/> 2018, 14 Mart).

Astrolojinin sözdebilim olduğunu vurgulayan Bunge (1984: 36-46) bu topluluğun, genellikle mantık ve matematik gibi modellerle ilgilenmediğini ve bilim insanı olarak kendilerini tanımladıklarını ifade eder. Bu topluluk ayrıca iddia ettiği tezlerinin doğrulanmış bilimsel gerçeklerle uyuşması ve test edilebilir olması konusunda bir kaygı taşımamaktadır. Astroloji uzun bir süre astronomi ile iç içe geçmiş olarak varlığını sürdürmesine rağmen incelediği konular ve yöntemler açısından astronomiden zamanla farklılaşmış ve kendine özgü bir çizgi ile kehanetle özdeşleşmiştir (Cilacı, 1997: 38). Astrologlar, bu zaman diliminde bilimsel gelişmeleri göz ardı ederek bilimsel açıdan kendilerine bir şeyler katmadan, öngöründe bulunmaya devam etmişlerdir. Thagard'ın (1988) öne sürdüğü üzere bilim, zamanla kendini yeni olguları açıklayıcı teorilerle güncellerken astrologlar bilimsel gelişmeleri dikkate almayarak astrolojiyi sabit ve değişmez tutarlar. Onlara göre iki gezegen arasındaki kavuşum, kare, üçgen veya zıt açıların kuralları bellidir. Bazı açılar yararlı; bazıları ise zararlı açılardır. Geçmişte gezegenlerin konumlarına göre yaşanan olaylar, şimdi ve gelecekte de

² Bu açıklama, sayısız açıklamalardan sadece biridir.

Hatice GÜL

benzeri olaylarla ifade edilecektir. Genelde yaşanan olumsuz olaylar gezegenler arasındaki karşıt veya kare açılarla şekillenir. Yani, geçmişte salgın hastalığın seyrettiği zaman diliminde gezegenler nasıl konumlanmışsa, şimdi de aynı durumun gerçekleşmesi benzer olaylarla tezahür edecektir.

Türkiye'deki Popüler Astrologların COVID-19 Tahminleri: Pandemi ile Sınanan Astroloji

Bilimsel araştırmalar ve kutsal dinlerin vahiyleri dışında gelecekte haber vermek ve bilinmeyeni merak duygusu, insanları yeteneklerini kullanmaya ve gizemin arkasındaki olayı çözmeye sevk etmiştir. Böylelikle birçok nesnenin yorumlanması ile insanlar bilgi edinmeyi denemişlerdir. Bu bilgi edinme yollarından biri de astrolojidir. Gökyüzünün konumu ile dünyadaki olaylar arasında bir bağlantı olduğunu varsayan astroloji, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de çok popülerdir. Geleneksel dönemde astrolojinin fal ile başlayan çizgisi, modern dönemde ciddi boyutlara ulaşarak bireylerin geleceğine rehberlik eden bir forma dönüşmüştür. Özellikle bu bağlamda Türkiye'de COVID-19'un etkili olduğu dönemde, COVID-19'la ilgili iddialarıyla popüleriteyi yakalamış birçok astrolog, sosyal medyada sıklıkla yer alarak astrolojiyi, ünlü magazin programcılarının gündemine taşımışlardır. Bu astrologların kendi yöntemlerince hesapladıkları tahminlerin, sosyal ağlarda yer alması salgın günlerinde sorunlarına manevi bir çözüm arayışı içinde olanların umudu olmuştur.

Fatih Altaylı'nın Aralık 2019'da *Teke Tek Yılbaşı Özel* programında yapılan astrolojik tahminler³, 2020 yılının yeni bir dünya düzenine geçiş yılı olacağına dikkat çekmiştir. Bu programda, Rusya ve Çin'in güçleneceği, Amerika'da ise ciddi krizlerin meydana geleceği ifade edilmektedir. Bu görüşmelerden bir kesit şöyle (<https://ajansspor.com/haber/bundan-tam-1-sene-once-bugunu-bildi-362254>, 2020, 30 Mart):

"2020 yılı yeni bir dünya düzenine geçiş yılını ifade ediyor. Yeni dünya düzenine geçmek için de eskinin işe yaramadığının ortaya çıkması gerekiyor. Bu ortaya çıkış süreci de her zaman sıkıntılı, krizlerle dolu ve hiç konfor olmayan bir süreçtir. Evet, yeni bir dünya düzenine geçiş var ancak öncelikle eskinin krizlerinin ve zorluklarının ortadan kaldırılması gerekiyor.

Çin, 2020 yılının tarih sahnelerinde gücünü ortaya koymaya başlayacak. Özellikle Rusya da güçlenecek ancak ben Çin'in bu noktada daha fazla güçleneceğini düşünüyorum. Çin'in kendi astroloji düzeninde, özellikle teknoloji ve teknolojik alanlarında liderlik üstleneceği gözüküyor. Önümüzdeki süreçte

³ Bkz. (https://www.youtube.com/watch?v=e8m9i3yKb_k&feature=youtu.be, 2020, 2 Ocak).

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

Amerika'nın durumuna baktığımız zaman Amerika'nın 2020 yılı içerisinde çok ciddi şekilde toprak kaybettiği bir döneme gireceğiz. Amerika bu süreçte ciddi bir darboğaza girecektir."

Bu programdaki tartışmalar, bugün oluşan sürecin tahmin edildiği iddiası ile gündeme gelmiştir. Programda özellikle Mart, Ağustos, Aralık 2020'de doğa ile ilgili afetlere dikkat çekilmiş, 28 Haziran'da Mars'ın Koç'ta 6 ay boyunca seyahat etmesinin, yeni dünya düzeninin habercisi olduğu iddia edilmiştir. Astrolog Güner sosyal medyada COVID-19'un, Türkiye'de etkili olmadığı zamanlarda salgınla ilgili astrolojik tahminleriyle adından söz ettiren astrologlardan biridir. Güner'in yanı sıra Döşer de 2020 Mart ayına dikkat çeken astrologlardan biri olmuştur. Özellikle salgın döneminin baş göstereceği ay olarak mart ayının gösterilmesi de manevi bir beklenti içinde olanların, astrolojiye olan ilgisini bir hayli arttırmıştır. Öyle ki Altaylı'nın programına katılan Güner ve Döşer'in, mart ayı ile ilgili tahminlerinden sonra Sözcü TV, astrolog Güner'e 'Astrologlar Arasında' adlı bir program tahsis etmiştir (<https://www.sozcu.com.tr/astroloji/astroloji-haberleri/dincer-guner-ile-astrologlar-arasinda/>, 2020, 18 Nisan).

Astrologların babası olarak lanse edilen Öner Döşer'in, COVID-19 ile ilgili çarpıcı iddiaları, dergi ve magazin sayfalarında yer almaya devam etmiştir. Döşer bu yayınlarda 2020 yılına dikkat çekerek mayıs ayında Venüs'ün İkizler burcunda gerilemesiyle birlikte üst solunum yollarına işaret ederek ciğerlerdeki virüse bağlı olarak hassasiyetin artacağını belirtmiştir. 2020 mayıs ve haziran ayında COVID-19'a karşı bilimsel gelişmelerin bekleneceğini; ortaya atılacak fikirler, icatlar ve gelişmelerin umutları arttıracığından bahsetmektedir (<https://www.haberturk.com/astroloji-ile-ilgili-merak-edilenler-2641081,2020>, 2020, 10 Nisan).

Öte yandan katıldığı başka bir TV kanalında "salgınla ile 2'nci veya 3'ncü dalga olacak mı?" sorusuna Güner'in verdiği yanıt dikkat çekicidir. COVID-19'la ilgili 3 -16 Temmuz arası yeni tedbirlerin olabileceğini dile getirmekte ve 2'nci dalganın olabileceğini ama bir önceki gibi güçlü olacağını düşünmediğini ifade etmektedir. Bir başka deyişle yüzde kırk oranında ikinci dalganın ve bazı kısıtlamaların gelebileceğini belirtmiştir. Ona göre Satürn gezegeni, etkisi önemli bir gezegen ve insanlar üzerinde geri hareketiyle kısıtlama yaratarak virüsün ilk ilan edildiği noktaya getirecektir. 5 Mayıs'ta 2 veya 2,5 senede burç değiştiren ay düğümlerinin burç değiştirmesiyle birlikte yani İkizler ve Yay burcuna geçmesiyle dünyadaki atmosferi değiştirecek bir etkinin oluşacağını, dolayısıyla bireyin motivasyon bulup rahatlayacağı bir sürecin başlayacağına dikkat çekmektedir. Aynı zamanda Güner, eğitimle ilgili yeni açıklama veya tedbirlerin gelebileceği vurgusunu yapmıştır. Aynı TV kanalında tatil yerleri ve yazlık yerlerde de yeni tedbirlerin gelebileceğini ifade eden Güner, özellikle COVID-19 salgının, gökyüzünde 4 derece Oğlak burcunda bir tutulmayla gerçekleştiğinde yaşandığına dikkat çekmektedir. Bu iddiasını

Hatice GÜL

ise geçmiş yıllardaki SARS ve MERS gibi koronavirüs ailesinin astrolojik olarak 4 derecede Oğlak burcunda bir tutulma gerçekleştiğinde ortaya çıktığı iddiasına bağlamaktadır. Dolayısıyla 4 derece Oğlak burcu, koronavirüsü tetikleyen önemli bir istatistiki derecedir. Güner, bir sonraki koronavirüs ailesini tetikleyen tarihin ise 2029 yılında olabileceğini öne sürmektedir (<https://www.youtube.com/watch?v=HXupi56t-CI>, 2020, 26 Nisan).

Ünlü magazin siteleri de bu konuları sosyal medyaya taşıyarak üstelik Kur'an'dan birtakım ayet ve hadisleri, iddiaları ile birleştirerek sayfalarında gündem yaratmaya çalışmışlardır. Baba Vanga'nın yıllar önce COVID-19'dan bahsettiğini hatta Kur'an'da bile koronavirüsün geçtiğine dair başlıklar magazin basınının gündemine girmiştir. Koronavirüsle ilgili iddialar o kadar arttı ki, ABD'li bir medyum ve yazar olan Sylvia Browne'un Kehanetler (2005) adlı kitabında da koronavirüs benzeri bir hastalıkla ilgili iddiası, yazarı sosyal medyanın gündemine taşımıştır. Yıllar önce kaleme alınan ve 2005 ile 2100 yılları arasında dünyada meydana gelmesi muhtemel olayların öngörüldüğü kitabın 210'uncu sayfasında yazılanlar, günümüzde meydana gelen COVID-19 pandemisiyle olan benzerliği noktasında dikkat çekmektedir (<https://tr.euronews.com/2020/03/21/kehanetler-kitabinda-neyaziyor-koronavirus-salginini-15-sene-oncesinden-tahmin-eden-yazar,2020>, 21 Mart). Kitabın ilgili bölümünde:

“2020’lerde, akciğerleri ve bronşları ciddi oranda etkileyen, tedaviye ise zalimce direnen zatürre benzeri bir hastalığın patlaması nedeniyle ortalıkta ameliyat maskeleri ve plastik eldivenlerle dolaşan çok daha fazla insan göreceğiz. Hastalık hakkında kafa karıştırıcı olan şey ise; bir kış boyunca müthiş bir paniğe yol açtıktan sonra, on yıl içerisinde hem sebeplerini hem de tedavisini gizemli bırakarak tamamen ortadan kaybolması olacak” ifadesi yer almaktadır.

Söz konusu tahminler yalnızca astrologlar ve medya gündeminin değil bazı araştırmacıların da gündemine oturmuştur. 12 hayvanlı Türk takviminin kehanetlerini inceleyen araştırmacı Oğuzhan Türk, 2020 yılı için tahminlerin birçoğunun gerçekleştiğini ifade etmiştir. Örneğin; salgın hastalıkların tüm dünyada ortaya çıktığını, çekirge istilasının İran’da, depremlerin Elazığ’da görüldüğünü belirterek 12 hayvanlı Türk takvimine dikkat çekmiştir. Ayrıca tüm dünyayı etkisi altına alan koronavirüse benzer bir salgın hastalığının 'zatülcenb' ismiyle takvimde yer aldığını, hastalığın belirtilerinin öksürük, ateş, dengesiz nabız atışları, titreme ve akciğer zarına yerleşen mikrobun iltihaplanması sonucunda ağrılı bir ölüm şeklinde gerçekleştiğini, bu hastalığın şifasının ise 'udi hindi' bitkisinde olduğunu belirtmiştir (<https://www.elazigsonhaber.com/gundem/2020-kehanetleri-bir-bir-gercekleliyor-iddiasi-h62341.html>, 2020, 19 Mart).

Sosyal Medya Üzerinden COVID-19 Pandemisiyle İlgili Astrolojik Tahminlere İlişkin Takipçi Yorumları

Birey, arayışını maddi ve manevi yönü ile devam ettiren bir varlıktır. Bu arayışın, manevi yönünün doğası karmaşıktır. Bu yüzden toplum üzerindeki etkisini anlamaya çalışmak bir hayli zordur. Özellikle sekülerleşmeyle birlikte manevi arayışların çeşitliliği, bireysel düzlemde takipçilerine sınırsız umutlar kümesi sunmaktadır. Günümüzde bir endüstri hâline dönüşmüş olan pozitif enerji göndermeleri, yoga, meditasyon, astroloji gibi oluşumlar da bireysel arayışların içine dâhil olmuştur. Sıkıntılı süreçlerde beklentilerinin karşılanmasını isteyen birey, arayışını hangi düşünce biçimi olursa olsun yine de sürdürmektedir. Özellikle doğal afet, salgın gibi durumlarda bireyin, manevi bir çözüm arayışının içerisine girmesi kaçınılmazdır. İşte bu noktada sorunlarına bir çözüm arayışı içerisinde olanlar, beklentilerini tatmin edebilecek şeylere “sorgu” düzeyinde yaklaşımdan ziyade arayışın verdiği bir zayıflık ve çaresizlik durumuyla yaklaşmaktadır. Astrologlar bireylerdeki bu manevi boşluğu doldurabilecek birtakım stratejik tutumlarıyla, takipçilerinin sorunlarına çözüm aradıkları bir mecra sunmaktadır. Döşer ve Güner’in, Altaylı’da yayınlanan programı da bu bağlamda uzun bir süredir sosyal ağlar ve medyanın gündeminden düşmemiştir (https://www.youtube.com/watch?v=e8m9i3yKb_k&feature=youtu.be, 2020, 2 Ocak). Bu programı izleyen takipçi yorumlarından bazı kesitler şöyledir:

“Helal olsun gündemi yakından takip eden birisi olarak ilk defa bu sene diğer senelerden çok farklı geçmişti bu programın bu bölümüne de daha bugün denk geldim ve gerçekten tespitleriniz değindiğiniz noktalar dediğiniz gibi oldu ve yaşandı yaşanmaya da devam ediyor helal olsun cidden enteresan bir durum.”

“... bu program televizyon tarihine girer.”

“Bugün astroloji eğitimime başladım programı hayretle izlemiştim daha fazla dayanamayıp kaydoldum şükürler olsun”

“Astrolojiye asla inanmazdım şu an sok içindeyim.”

“Aman Allah’ım ben daha dedikleri bu kadar çıkan bir astroloji görmedim”

“Töbe yarabbim bu nasıl öngörüdür ya çok kötü bir yıl Allah yardımcımız olsun inşallah.”

“... Adamlar ne dediyse yaşadık... Astroloji mukemmel çalışan bir sistem Allah’ın yazdığı kader de diyebiliriz”

Hatice GÜL

“Astrolojiye hep inanırdım ama saygım 100 kat arttı bu videodan sonra”

“Astrolojiye inanmayanlar şu an saçını başını yoluyorlardır diye düşünüyorum. Müthişsiniz”

Görüldüğü üzere sosyal ortamlarda astrolojiye dayalı gelecek tahminleri, bu konunun meraklılarını cezbetmektedir. Bireyin; modern zamanda manevi tatminsizliğini telafi etmedeki yoğun ihtiyacı, onu inanacağı bir arayışın peşine itmektedir. İnsanların inanma ihtiyacı ve beklentisinin özellikle ölümle yüzleştiği salgın ortamında giderek arttığı, takipçi yorumlarında gözden kaçmamaktadır. Takipçilerin gözünde astrologların iddialarının önemli kısmının, ileriki zaman dilimlerinde gerçekleşmesi astrolojinin konumunu yükseltmiş ve astroloğu “bilir kişi” konumuna getirmiştir. Takipçilerin inanma ihtiyacı, inanılan şeyin ne olup olmadığının sorgulanmamasına yol açmaktadır. Çoğu takipçinin, astrologların iddialarına “sorgu” düzeyinde bir yorum ve anlayışla yaklaşmadığı da bu bağlamda dikkat çekicidir. Özellikle ölümcül bir salgın olan COVID-19 döneminde bu durumun daha da belirginleşmesi önemlidir. Nitekim takipçilerin, astrologların bu iddialarını “hangi metotlarla” ortaya attıklarını önemsemediklerini görüyoruz. Sonuç olarak COVID-19’un ortaya çıkacağı ile ilgili iddiaların ileriki zamanlarda vuku bulması, takipçilerde astrologlara karşı güveni ve bağlılığı arttırmıştır. Dikkat edilecek olursa, 2020 yılının uzunca bir kısmını evde geçirmekte olan takipçiler için astrolojik iddialar, zor zamanlarda bir teselliye sarılmak için bir gerekçe oluşturmaktadır. Dolayısıyla astrolojinin COVID-19 döneminde insan yaşamına ciddi bir motivasyon kazandırdığı görülmektedir:

“Bu insanları tebrik etmek gerekiyor, keşke arada siyasetçilerimiz de danışmanlık alsa, muhteşemler...”

“Bu ekiple yeni bir program yapılmalı... ülkeyi yönetiyor olsam kesinlikle bu adamlar şu an danışmanlarım olurdu.. bravo!”

“Her ay bittiginde tekrar dinliyorum ve o ayla ilgili vaaoooouuuvv diyip konuyu kapatıyorum. Allahim sen marttan sonrasını hayreyle”

Görülebileceği üzere takipçilerin kullandığı ifadeler, onları inanmaya sevk eden ve ciddi bir şekilde sonraki süreçler için harekete geçiren ifadelerdir. Bu durum onların, istenilen şekilde motive ve manipüle edildiğini göstermektedir. Astrologların tahminlerine yönelik takipçilerin sergiledikleri tutum, özellikle astrologların ülkenin siyaset danışmanlığı gibi önemli kademelerinde yer alması gerektiği düşüncesi yorumlarda dikkat çeken ayrı bir detaydır.

Bir diğer taraftan önemli bir husus da iddiaların 2020 Mart ayında gerçekleşmesinin ardından takipçilerin astrologları “takip etme sıklığını”

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

arttırmasıdır. Bununla bağlantılı olarak takipçi yorumlarında birbirine benzer ortak noktaların bulunması gözden kaçmamaktadır. Esasen bu durum, astrologların takipçilerinin beklentilerini karşılamada çizdiği hedeflerin işe yaradığını gözler önüne sermektedir. Astrologlar yorumlarını ifade ederken genel bir ifade dili sergilemektedirler. Astrologların genel bir ifade dili kullanması takipçilerin, astrologların açıklamalarına karşılık tepkilerinde de genel ve ortak ifadeler kullanmasıyla sonuçlanmaktadır. Nitekim astrologların gündelik olaylarla ilgili tahminlerini ve önerilerini sunarken, herkese yönelik kullandığı genel ifadeler, takipçilerin de ortak bir algı noktasında birleşmesine imkân vermektedir. Dolayısıyla COVID-19'un Türkiye'deki mevcut durumunun değerlendirilmesi, bir şekilde yorumların da bireysel düzlemde çok genel olmasına da imkân vermiştir. Adorno (akt. Rigel ve Dursun, 2015: 239) da astrologların, astrolojik iddialarında kişilere özel yorumlardan ziyade herkes için genel ifadeler kullandığına dikkat çekmektedir. Ona göre bu durumun temelinde astrologların, kendi yorumsal hatalarını en düşük düzeye çekmek istemeleri yatmaktadır. Bu yüzden astrologların ünlü kişilerin haritalarını sosyal medya üzerinden rahat bir şekilde yorumlamalarının altındaki temel etken, yorumsal hatalarını en düşük düzeyde tutmak istemeleri yatmaktadır.

Takipçilerin yorumlarına baktığımızda astrolojik tahminlere olumlu tepki vermelerinin küçümsenmeyecek bir düzeyde olduğunu belirtmek gerekir. Çok sayıda takipçinin varlığı, astrolojinin ve astroloğun modern dünyada teşkil ettiği yerin önemini göstermektedir. Takipçiler, astrolog Güner ve Döşer'in COVID-19 pandemisine yönelik iddiaları ve verdikleri tarihlerin isabetli olması karşısındaki şaşkınlığını gizleyememişlerdir:

“Öner DÖŞER ... salgın hastalıklara dikkat edilmeli demiş.
Corona salgını çıktı...”

“Öner Bey'in 18:47'deki Mart 2020 yorumu ve 59:00'daki
Salgınlar tahmini! Ve Dinçer Bey'in 27:22 ve 1:22:51'deki
tahminleri inanılmaz!”

“Dinçer beyin dediği her şey çıkmış, tebrikler”

Görüleceği üzere astrologların iddiaları takipçilerde şaşkınlık yaratmış, onların gözünde astrologları yüceltmıştır. Bu durum, astrologlar ve takipçiler arasında bir güven bağı inşa etmiştir. Adorno'ya göre (akt. Rigel ve Dursun, 2015: 240) astrologlar sıklıkla gözleme ortamı bulduğu modern yaşamın kalıplarına ve tekrarlanan sorunlara ilişkin çok sayıda karakteristik duruma çözüm aramak zorundadır. Ona göre takipçiler, astrologlar tarafından güdülenmekte ve astroloji bağımlısı haline getirilmektedir. Gerçeklerle yüzleşmekten korkan takipçiler, astrologlar tarafından ihtiyaçlarının karşılanmasıyla kendilerini daha rahat bir şekilde ortaya koymaktadır. Dolayısıyla takipçilerin hayal kırıklığı yaşamamalarını sağlamak, astrologların önemle üzerinde durduğu konular arasındadır. Bu

Hatice GÜL

yüzden takipçilerinin ihtiyaçlarını karşılamak, onları hayal kırıklığına uğratmamak için astrologlar, takipçileriyle kendileri arasında bir güven bağı oluşturmaktadır. Bu şekilde takipçilerini rahatlatarak motive ve manipüle etmektedirler.

Diğer yandan astrologların iddialarına olumlu tepkiler veren takipçilerin yanı sıra olumsuz tepki verenler de küçümsenmemelidir. Nitekim bu alanda doktora yaptığını öne süren astrolog Şenay Devi'nin, magazin programcısı İlkay Buharalı ile Youtube kanalındaki açıklamalarına yapılan yorumlar dikkat çekicidir (<https://www.youtube.com/watch?v=r63O0C6nB10>, 2020, 1 Eylül):

“Gökyüzü değil Allah uyarıyor ama anlayan yok”

“... Rabbim bu musibeti inşallah tez zamanda başımızdan defeder bize düşen dua etmek ve kurallara uymak”

“Bunlar astrologların bileceği iş değil. Allah bize daha nasıl bir işaret vermeli lütfen ya rica ediyorum. Böyleleri yüzünden daha başıma ne gelir ALLAH bilir...”

“Bunlara inanmayın Peygamberimize bile Vahiy gelmeyince bilmiyodu bunlar günah”

“Hicr Suresi, 16. ayet: Ant olsun, gökte burçlar kıldık ve onu gözleyenler için süsledik. Furkan Suresi, 61. ayet: Gökte burçlar kılan, onların içinde bir aydınlık ve nurlu bir ay var eden (Allah) ne Yücedir.”

“... geleceği sadece Allah'ın bildiğini bildiğin halde gökyüzü şunu dedi bunu diyor diye konuşmak... kendinize gelin ya başımıza ne geliyorsa cahilliğimizden ve Allah'a olan kulluğumuzu bilmediğimizden geliyor”

“Hadi ya koskoca bilim adamları bilemiyor da ... bilecek?”

“Bunu herkes tahmin edebilir birilerine ... profesör gibi muamele yapmayın ...”

Yorumlarda da görüleceği üzere astrolojik açıklamalara inanan kadar dine referansla astrolog ve iddialarına direniş gösteren kesimler de bulunmaktadır. Direniş gösterenlerin tepkileri, yumuşak tepkiler olmamakla birlikte sert bir tepki şeklinde ortaya çıkmaktadır. Program sunucusu Buharalı'nın astrolog Devi'nin, ünlü Osmanlı astroloğu Ali Kuşçu'nun soyundan geldiği şeklindeki iddiasına rağmen takipçilerin yorumlarına bakıldığında bu durumun çok önemsenmediğini görüyoruz. Onlar için Allah ve dinî inancının kabulü, Ali Kuşçu'nun Osmanlı döneminde kazandığı ününü bastırmaktadır. Takipçinin “... ne geliyorsa cahilliğimizden ve Allah'a olan kulluğumuzu bilmediğimizden geliyor” şeklindeki ifadesinde, astrologlara karşı ciddi bir tepkinin olduğu açıkça

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

görülmektedir. Hatta takipçiler, profesör/bilim adamları ile astrologlar arasında bir kıyaslama yaparak astrologları küçümseyici ifadeler kullanmaktadırlar. Esasen bu tepkiyle, bilim ve sözdabilim arasındaki ayrımın takipçi nezdinde de bir ayrılık yarattığı gözden kaçmamaktadır. Anlaşılan o ki astrolojinin günümüzde ulaştığı yer kadar ona inanmayanların dinî gerekçeleri meşrulaştırarak bu duruma tepki verdikleri görülmektedir. Bu sert çıkışlar bazen küçümseyici ve alaycı ifadelere dönüşebilmektedir. Bu tür ifadeler o kadar yaygın ki bunlara benzer birçok açıklamanın astrolog unvanını taşıyan diğer ünlü kişilerin sosyal medyadaki paylaşımlarının altında da görmek mümkündür (<https://www.youtube.com/watch?v=WhAr7SBeFVY>, 2020, 8 Nisan). Ancak dinî açıdan inançlı bir kitlenin de astrolojiye olan ilgisini bu noktada fark etmek gerekir. Nitekim yorumlarda “astroloji ve Allah” kavramları arasında olumlu cümleler zikreden takipçiler bulunmaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Bir TV programında 2020 yılına ait COVID-19 ile ilgili çarpıcı tahminleriyle öne çıkan astrologlar, uzun bir süre sosyal medyanın gündeminden düşmemiştir. COVID-19 pandemisine ilişkin manevi çözüm arayışlarının, astrologların iddiaları çerçevesinde hız kazanması, esasen astroloji ve astroloğun ciddi bir şekilde önemini arttırdığını göstermektedir. Özellikle modern dönemin çıkmazlarında astrologların iddialarına bel bağlamak, din dışı manevi arayışların önem kazandığı şeklinde okunabilir.

Bilimle uyuma noktasında birtakım soru işaretlerini barındırarak bilimin yöntem ve teori akışına ters düşmesine rağmen astrolojinin etkisi Türkiye’de ciddi boyutlara gelmiştir. Geldiği noktada insanların manevi arayışlarının ve beklentilerinin bir hayli arttığını görmek mümkündür. Bilindiği gibi geleneksel dönemde daha çok dinî ayetler ve hadislere olan ilgi ön plandayken günümüzde ise astrolojinin yükselişe geçtiği bir döneme doğru giriyoruz. Astrolojik verilerin gerek sosyal medyada gerek TV kanallarında herhangi bir bilimsel geçerliliği sorgulanmadan insanlar tarafından bu kadar ilgi görmesi, manevi bir boşluğun göstergesi olarak okunabilir. Astrolojinin modern dönemde geldiği bu noktada, astrolojik tahminlerin nasıl yapıldığı ve takipçiler tarafından tahminlerin geçerliliğinin sorgulanmaması artık bilim dünyasının ciddiyetle ele alması gereken konulardan biri haline gelmiştir. Bu bağlamda Altaylı’nın programı önemli bir dönüm noktasına işaret etmektedir. Bu program, Aralık 2019 tarihinde COVID-19 pandemisinin, astrologlar tarafından tahmin edilmesiyle astrolojiye zirveye taşıyarak 2020 yılında bir kırılma yaratmıştır. Takipçi yorumlarından da görüleceği üzere COVID-19 sürecinde bazı yasakların gündeme gelmesi ile evlere kapanan kişilerde astrolojiye ilginin bir hayli arttığını görebiliyoruz. Salgın sürecinde eve kapanmak zorunda kalan büyük bir kesim, salgın tehdidi ile ilgili çözümlerini sosyal medyada aramışlardır.

Hatice GÜL

Bir diğer taraftan dikkat çekici bir detay da astrologların iddialarının takipçiler için önemli bir bilgi kaynağı olarak görülmesidir. Özellikle Altaylı'nın programı ve bu programla ününü pekiştiren astrologların sonraki yayınları, bu bağlamda astrolojiye olan ilgi ve beklentilerin yoğunluğunu arttırmıştır. Takipçilerinin hayal kırıklığı yaşamamaları için çaba gösteren astrologların, sonraki programlarda takipçilerinin beklentileri doğrultusunda açıklama yapmaları da onların hassasiyetlerini iyi ölçtüğü anlamına gelmektedir. Bu konu özellikle astrologların, önemle üzerinde durduğu konular arasındadır. Bu yüzden takipçilerinin ihtiyaçlarını karşılamak, onları hayal kırıklığına uğratmamak gibi tutumlar, takipçileri ile astrologlar arasında güven bağı oluşturmuştur. Astrolog bu güven bağı öncelikli olarak açıklamalarında kullandığı genel bir ifade dilini tercih etme suretiyle gerçekleştirmektedir. Genel bir ifade dili kullanarak yorumsal hatalarını en aza indirmeye çalışan astrologlar, bu şekilde takipçilerini söylemleri ile cezbetmekte ve onları rahatlatarak kolay bir şekilde motive ve manipüle etmektedirler. Bunu başarabilen astrologlar, tahminlerinde kullandığı genel ifadelerle hatalarını minimum düzeye çekerek takipçilerinin beklentileri doğrultusunda, kendileri ve onlar arasında güven bağı tesis etmektedirler.

Üzerinde durulması gereken diğer bir konu ise astrologların iddialarına karşı çıkan takipçilerin gerekçelerinde, din olgusunun öne çıkmasıdır. Yorumlarda astrolojik tahminlere inanan kadar dine referansla astrolog ve onların tahminlerine sert bir şekilde direniş gösteren kesimler de bulunmaktadır. Astrologların iddialarına dinî ayetlerle karşı çıkan takipçiler, astrolojiyi dinin karşısında konumlandırmaktadırlar. Ancak dine inanan bir kesimin de astrolojik tahminleri ciddiye aldığını gözden kaçırmamak gerekir. Nitekim yorumlarda "astroloji ve Allah" kavramları arasında olumlu cümleler zikreden takipçiler göz ardı edilmemelidir. Bu şekilde araştırmamızda astrolojinin, bilim ve din arasındaki çekişmesi ve belirsizliğinin takipçilerin bakış açılarına da yansıdığını belirtmek mümkündür.

Kaynakça

Bunge, M., "What is Pseudoscience?", *The Skeptical Inquirer*, Vol. 9, No 1, 1984, p. 36-46.

Cilacı, O., "Büyücülük, Modern Falcılık ve Astroloji", *Diyanet İlmî Dergi*, Cilt 33, Sayı 4, 1997, s. 29-38.

Damer, T. E., *Attacking Faulty Reasoning: A Practical Guide to Fallacy-Free Arguments*, (6th ed.), Wadsworth Cengage Learning, Belmont 2009.

Gül, H., "Yeni Kentleşme Sürecinde Kentli Karakter(ler)in Sosyolojik Yansımaları", *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 46, 2020, s. 257-270.

"Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi"
"International Journal of Humanities and Art"
[trk dergisi/2021]

e-ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:2
Sayı/Issue:2

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Medya Üzerinden Astrolojiye Sosyolojik Bir Bakış

Jerome, L. E., "Astrology and Modern Science: A Critical Analysis", Leonardo, Vol. 6, No 2, 1973, s. 121-130.

Jerome, L. E., Astroloji Çürütüldü, (Çev. E. R. Pekünlü), İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2009.

Öztürk, Ü., "Thomas Kuhn'un Paradigma Kavrayışı Üzerine Analitik Bir İrdeleme", Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, Sayı 19, 2012, s. 173-191.

Popper, K., Conjectures and Refutations: The Growth of Scientific Knowledge, (Ed. N. I. Platnick), Routledge Classics (2nd ed.), Routledge, New York 2002.

Rigel, N. ve Onur Dursun, "Kültür Endüstrisinin Sahte Rasyonelitesi: Yıldız Falları", Global Media Journal TR Edition, Vol. 5, No 10, 2015, p. 227-270.

Thagard, P.R., "Why Astrology is a Pseudoscience", PSA: Proceedings of the Biennial Meeting of the Philosophy of Science Association, 1978, s. 223-234.

Thagard, P.R., Computational Philosophy of Science, MIT Press/Bradford Books, 1988.

Uyar, T., "Astroloji Sözdabilimi ve Toplum için Yarattığı Tehditler Üzerine Bir Tartışma", Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, 2016, s. 50-60.

<https://www.sozcu.com.tr/2020/yazarlar/dincer-guner/hayatin-tadini-cikarmak-icin-sayili-gunler-kaldi-5815487/>, 5 Haziran 2021.

<https://ajansspor.com/haber/bundan-tam-1-sene-once-bugunu-bildi-362254>, 5 Haziran 2021.

<https://www.sozcu.com.tr/astroloji/astroloji-haberleri/dincer-guner-ile-astrologlar-arasinda/>, 5 Haziran 2021.

<https://www.haberturk.com/astroloji-ile-ilgili-merak-edilenler-2641081>, 5 Haziran 2021.

<https://www.youtube.com/watch?v=HXupi56t-CI>, 5 Haziran 2021.

<https://tr.euronews.com/2020/03/21/kehanetler-kitabinda-ne-yaziyor-koronavirus-salgini-15-sene-oncesinden-tahmin-eden-yazar>, 5 Haziran 2021.

<https://www.elazigsonhaber.com/gundem/2020-kehanetleri-bir-bir-gerceklesiyor-iddiasi-h62341.html>, 5 Haziran 2021.

https://www.youtube.com/watch?v=e8m9i3yKb_k&feature=youtu.be, 2 Temmuz 2021.

<https://www.youtube.com/watch?v=WhAr7SBefVY&feature=youtu.be>, 15 Temmuz 2021.

<https://www.youtube.com/watch?v=r63O0C6nB10>, 5 Eylül 2021.

Hatice GÜL

<https://astrolojiokulu.com/tr/hz-muhammed-in-muhtesem-dogum-haritasi>, 5 Eylül 2021.

<http://niluferden.com/2019/01/31/ted-bundy-astrolojik-ve-karmik-analiz/>, 5 Eylül 2021.

<https://www.youtube.com/watch?v=xfNhcGA3zCw>, 5 Eylül 2021.

<https://www.youtube.com/watch?v=u17v6gTkCNI>, 5 Eylül 2021.

<https://nurgulduzenli.com/astroloji-haritasi-iyilestirme/>, 5 Aralık 2021.

<http://www.sukarakus.com/astroloji-makaleleri/cocugunuzun-meslek-seciminde-astroloji/>, 5 Aralık 2021.

“Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi”
“International Journal of Humanities and Art”
[trk dergisi/2021]

e-ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:2
Sayı/Issue:2